

SWINGERS

Swingers heeft een eigen soundtrack, die onder dezelfde titel is terug te vinden op Spotify en YouTube.

De lijst verklapt weinig over de muzieksmaak van de auteur maar spreekt boekdelen over de personages.

‘Goud’ – Bazart

‘Highway to Hell’ – AC/DC

‘Lovesick’ – Lindstrøm feat. Christabelle

‘Orinoco Flow’ – Enya

‘Der Tod und das Mädchen’ – Schubert

‘Encore une fois’ – Sash!

‘Primavera’ – Ludovico Einaudi

‘The Man with the Red Face’ – Laurent Garnier

‘Good As Gold’ – Tiga

‘What Goes Around... Comes Around’ – Justin Timberlake

‘Du hast’ – Rammstein

‘Domino’ – Clouseau

‘Conquest of Paradise’ – Vangelis

Fleur van Groningen

SWINGERS

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS

AMSTERDAM 2020

© Fleur van Groningen, 2020
© Lebowski Publishers, Amsterdam 2020
Omslagontwerp: Riesenkind, 's-Hertogenbosch
Auteursfoto: Seppe van Groeningen
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 5916 0
ISBN 978 90 488 5917 7 (e-book)
NUR 301

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv.
Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Lebowski Publishers via www.lebowskipublishers.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Elke gelijkenis met bestaande levende of dode personen, gebeurtenissen, activiteiten, tendensen, aangehaalde voorbeelden, biersoorten en maaltijden berust op louter toeval.

Voor Seppe!

‘Eén dans, geef me één dans met de duivel’
– Bazart

PROLOOG

In de rij voor de hoge, matzwarte poort van Club Nympho – een kerk omgebouwd tot seksclub – dacht Ella aan de drie piemels die ze in haar leven had gezien.

Eén behoorde haar voormalige dramaleraar toe: die was lang geweest, en dun, taps toelopend naar het einde toe, als de uittrekbare antenne van een radio. Een andere was die van haar vroegere buurjongen Bas en eerder het type paddenstoel: kort, dik, met een bolle hoed vol merkwaardige stippen. De derde, die van haar huidige vriend Jan, was – voor zover Ella dat kon inschatten – in alle opzichten middelmatig.

Ze begreep dat ze vanavond een gros nieuwe indrukken aan dit korte rijtje zou toevoegen. Het maakte haar zowel angstig als gretig.

Ella huiverde. Door de straat, die dicht bij de haven lag, woei een frisse, lichtzilte bries die haar wollen jas deed opbollen, aan de randjes van haar zwarte blazerjurk trok en dwars door haar tulen slipje blies. Ze trok de kraag van haar jas hoger voor haar gezicht, benauwd dat er iemand zou voorbijlopen die haar zou herkennen. Anderzijds, prentte Ella zichzelf in, was dit geen stadsdeel dat gefrequenteerd werd door onverdorven feestvierders. Er waren geen chique restaurants, geen hippe cafés. Enkel pakhuizen, donkere, leegstaande gebouwen, hoerenkoten, een louche danstempel, een obscuur ogend schipperscafé en een frietkot dat vermoedelijk dienstdeed als dekmantel voor velerlei illegale activiteiten. Wie haar hier zou

tegenkomen, had zelf ook iets uit te leggen.

‘Zet dat anders even op mail voor mijn secretaresse,’ klonk een mannenstem achter haar. ‘Maandag vlieg ik op Dubai, dinsdag bespreek ik het met sjeik Mohammed bin Ahmed Khaled Zayed. Ja... Sowieso. Jij ook. *Work hard, play hard!*’

Ella gluurde zo onopvallend mogelijk over haar schouder en keek in het gezicht van een knappe, zwaar opgemaakte vrouw van een jaar of dertig. Naast haar een man in pak, die zijn telefoon wegstak. Ze zagen er duur uit. Iedereen in deze rij – behalve zichzelf – zag er duur uit. Ella dacht aan de voice-overs die ze tot nog toe had ingesproken voor de kost. Ze bevoelde de exclusieve uitnodiging voor Club Nympho in haar zak. Deze avond zou haar leven veranderen. Dat móést.

I.

‘Dit is een banaan,’ zei Ella.

‘Nee...’ verzuchtte Bart, de regisseur, geërgerd. Hij wroong zijn handen, schopte tegen het mengpaneel van de opname-studio, wreef door zijn baard. ‘Ik wil méér emotie!’

‘Dit... is een banaan?’ herhaalde Ella twijfelend. Ze ging met haar vinger over de microfoon, waarop een raadselachtige vlek zat.

Bart greep naar zijn oren, rukte de koptelefoon van zijn hoofd. ‘Verdomme,’ gromde hij. ‘Verdomme, Elke! Je begrijpt het niet.’

‘Het is Ella.’

‘Zoals jij het nu zegt, Elke, kan het net zo goed een courgette zijn. Godbetert, een pastinaak. Ik wil die banaan zién! Ik wil hem proeven, ruiken, vóélen!’

Ella dacht na. Ze zou dit op haar manier doen. Tenslotte was ze een actrice in hart en nieren. Ze schudde haar hoofd, ontspande haar lippen, woelde even met beide handen door haar witblonde haren, zette de koptelefoon goed en dwong zichzelf terug naar haar kindertijd. Naar een van de vele avonden waarop haar moeder was uitgegaan in een loeistrak mini-jurkje en haar alleen had achtergelaten in hun bouwvallige bungalow, met enkel een blik ravioli als avondeten. Wat zou ze toen blij zijn geweest met een banaan. Ze zou hebben kunnen slapen, in plaats van wakker te liggen van de klomp in haar maag. En ze zou haar moeder niet hebben horen thuiskomen, in het holst van de nacht, gesmoord giehelend, vunzig toegesproken door weer een andere zatlap.

‘Dit is een banáán!’ verkondigde Ella.

‘Dat was hem!’ Bart stak een sigaret op en gebaarde dat ze mocht gaan.

Na de opnames sjokte Ella door de gangen van productiehuis Bambam naar de uitgang, waar buiten een wit plastic bankje stond. Met wat geluk viel er een streep zonlicht op en kon ze even rustig de ogen sluiten alvorens op te draven voor Kato, het veeleisende paradepaartje van Bambam, bekend van haar eigen kindershow *Hallo Kato!*, waarin ze, met een fuchsiaroze pruik op en in het gezelschap van de onhandige Cowboy Otto, velerlei diepmenselijke emoties te verduren kreeg. ‘Opvoedtelevisie’ noemde Bart het, die, voor hij Bambam had opgericht, nog de producent was geweest van de populaire soap *Ons Dorp*, waarin de trouwe kijker dagelijks een resem maatschappelijke thema’s op licht verteerbare wijze voorgeschoteld kreeg. Bart had hen geconfronteerd met homofilie, trans-, pan- en sapioseksualiteit, genderexpansiviteit en ten slotte zelfs met feminisme.

Toen Ella een jaar geleden als redactrice bij Bambam kwam solliciteren – een klein doch toonaangevend bedrijf dat zich had gespecialiseerd in baby-, peuter- en kleuterprogramma’s en de daarbij horende koopwaar – vermoedde ze dat Bart Bambost ideale koesterde. Dat hij Vlaanderen tot nieuwe inzichten wilde dwingen. Bewustzijn verruimen. Dat hij, en bijgevolg ook Bambam, anders was dan het zoveel grotere Studio Hoera, een bekend productiehuis dat onafhankelijk van de VRT opereerde, over een eigen kinderzender beschikte, en volgens kwatongen het kleine grut meedogenloos manipuleerde met melodietjes die zich in hun oorschelpen vastbeten en met lelijk plastic speelgoed waaraan ze onmogelijk konden weerstaan.

Maar intussen had haar doorgaans zo zwijgzame collega Flora – door de overige collega’s om een ongekende reden tot Zuster Flora omgedoopt – haar uit die droom geholpen. Bart, zo

verduidelijkte Zuster Flora aan Ella na een brainstorm waarin al haar goedmoedige ideeën genadeloos waren afgeketst, was geniaal in het munt slaan uit algemeen aanvaarde zwakheden. Vroeger bediende hij de sensatiebeluste Vlaming op zijn wenken door in zijn soap het ene taboe na het andere op te voeren. Nu zorgde hij ervoor dat ouders niet meer met hun kroost hoefden te praten; de tv voedde het wel op. Meer moest Ella er vooral niet achter zoeken. En dat was goed nieuws, want zich inleven in kinderen en hun ouders viel Ella zwaar, en Vlaanderen tot inzicht brengen trok haar geenszins aan. Veel liever wilde ze via Bambam de nodige contacten in de televisiewereld vergaren opdat ze zo vlug mogelijk een rol in een volwassen serie kon bemachtigen.

Toen Ella bij het bankje aankwam, bleek het al bezet. Als een ware diva had Kato zich eroverheen gedrapeerd, de ogen gesloten, de zon op haar sproeterige neus. Net toen Ella zich wilde omdraaien opende Kato één oog. ‘Hé, hoe waren de opnames?’ Ze keek zelfvoldaan, zich zeer bewust van de schitterende kans die ze haar had geboden: dankzij haar mocht Ella voortaan de voice-overs inspreken van zowel *Hallo Kato!* als de poppenshow *Boertje Bim*.

‘Niet briljant,’ gaf Ella gegeneerd toe. Ze kon het maar beter zelf opbiechten, anders zou Kato het toch van Bart vernemen. ‘Uiteindelijk kreeg ik het wel te pakken. Maar Bart heeft aardig op me gevloekt... Ik hoop zo dat ik niet de laan word uitgestuurd!’

‘Bart vindt niet zo snel iemand anders.’ Kato pulkte verveeld aan haar nagellak. ‘Bovendien is hij allang blij dat hij geen extra kracht in dienst hoeft te nemen.’

‘Goh, bedankt,’ mompelde Ella en ze ging naast haar op het bankje zitten.

Voor Ella waren die voice-overs niet genoeg. Sinds ze als ac-

trice was afgestudeerd aan de dramaopleiding van het conservatorium had ze de ene auditie na de andere gedaan. Vaak had men haar geselecteerd voor een volgende ronde, en zelfs nog een, maar uiteindelijk werd ze om een onverklaarbare reden nooit gekozen. Intussen fantaseerde ze over de rol van Kato. Ze twijfelde er niet aan dat Kato zich onmogelijk kon voorstellen dat een andere actrice daar ooit voor in aanmerking zou komen. Wellicht vond Kato zichzelf waanzinnig aardig omdat ze zich de moeite getroostte om met iemand als Ella te praten. Zolang er regelmatig bewonderend gezocht werd, was er geen vuiltje aan de lucht. Maar o wee als Ella te veel over zichzelf uitweidde...

‘Hoe was jouw dag?’ vroeg ze snel.

‘Gewéldig! Deze voormiddag hebben we op locatie gedraaid, weet je. In een kasteel. Een écht kastéél!’

Kato sprak Ella toe met dezelfde kinderachtige intonatie waarmee ze zich tot haar jeugdige kijkertjes richtte. Daar betrapte Ella haar steeds vaker op. Misschien begon ze almaar meer samen te vloeien met haar personage. Enkele avonden geleden, toen Ella haar telefoon op de redactie was vergeten en die snel kwam ophalen, hoorde ze vreemde geluiden in de studio waar *Hallo Kato!* werd opgenomen. Op haar tenen was ze naar het fluodecor getrippeld – een groot bed vol pluchen beesten, een hangmat, een ladder en een raam dat uitgaf op het Wilde Westen. Daar ontdekte ze van achter een gordijn tot haar grote verbazing Kato en Cowboy Otto, allebei in hun kostuum, samen in het bed. Ella’s adem stokte. Ze hoorde hoe Kato hem toesprak alsof ze het tegen een zwakbegaafde kleuter had. Otto’s ogen blonken van opwindning. Hij murmelde dat hij een hele stoute jongen was, waarop Kato hem ervan langs gaf met een pluchen beer waar een glazen oog af vloog. Ella’s hart klopte in haar keel. Als Kato erachter kwam dat zij dit had gezien, zou ze er ongetwijfeld voor zorgen dat ze ontslagen werd. Zo stil als ze kon was ze naar de uitgang geslopen. Toen had Otto plots met

zijn klappertjespistool geschoten. Ella schrok zo dat ze bijna een bak met rekwisieten omgooide. Ze kroop erachter en gluurde over de rand, zag Otto onverstoorbaar Kato berijden alsof hij op een mechanische rodeostier zat en dacht dat ze moest overgeven. Vliegenvlug was ze naar de deur gekropen en griste in de aanpalende redactie haar telefoon van haar bureau. Daarna haastte ze zich naar huis.

Op de fiets naar huis stroomden de tranen over haar wangen. Ze had geen al te hoge pet van Kato opgehad, maar dat Vlaanderen grootste kindervriend een perverse was, had ze nooit vermoed. Sinds die bewuste avond bekeek ze Kato met totaal andere ogen. Telkens weer zag ze die bedscène voor haar geestesoog opdoemen. Niet dat Kato daar ook maar iets van merkte: Ella verborg haar walging achter een façade van welwillendheid – je was actrice of je was het niet. Ze pikte een vreemde energie op tussen Otto en Kato. Alsof Otto de smaak te pakken had, maar de spanning er voor Kato volledig af was. Bart, als regisseur, vond die dynamiek prachtig. Het paste precies in de verhaallijn: Kato was boos op Otto, maar die wilde niets liever dan samen spelen, en ze moesten het bijleggen van Jimmy, de sprekende cactus die regelmatig kwam aanwippen.

‘Ik weet niet wat het is, jongens,’ riep Bart verheugd, ‘maar vandaag hebben jullie het helemaal beet. Wat een acteerprestaties! Wat een interactie!’

Ella had niemand iets verteld over wat ze had gezien. Net zo min ze iemand ooit had verteld over het geëxalteerde gekreun van haar moeder, die ze zo nodig had gehad.

‘Een kasteel?’ herhaalde Ella.

‘Ja, voor *Kato the Movie*,’ knikte Kato enthousiast. ‘Dat is de werktitel.’ Ze viste een selderstengel uit de binnenzak van haar jas en beet erin.

Ella keek naar het popperige gezicht van Kato. Naar haar

brutale mond, het kleine wipneusje, de fijne wenkbrauwen die haast altijd verbaasd stonden, de grote hemelsblauwe ogen die zoveel onschuldiger leken dan Kato in werkelijkheid was.

Kato voelde haar blik en glimlachte koket. 'Het kasteel heeft een gigantisch landgoed, weet je. Bossen, een grote vijver met zwanen... Gewoonweg een spróókje!'

'Moeten jullie er nog terug naartoe?'

'Vanaf morgen draaien we er welgeteld twee weken,' knikte Kato opnieuw. De selder kraakte tussen haar kiezen. 'De eigenaar, Dorian van Dijk, komt af en toe kijken wat we doen en verdwijnt dan weer. Hij verdient er niks aan. Studio Hoera zou hem ontzettend veel betaald hebben, maar iemand bij Bambam kent Dorian... het is een vriendendienst. Bovendien heeft hij het geld niet nodig.'

'Hoe weet jij dat nu?' vroeg Ella licht geïrriteerd.

'Ken jij Dorian van Dijk dan niet? De bekendste producer van Nederland? Hij is een paar jaar geleden naar dat kasteel in Berkenvliet verhuisd. Waarschijnlijk om de belastingen te ontduiken... Zijn vrouw woont nog steeds in hun penthouse in Amsterdam. Beetje een gekke situatie hoor, maar van Bart mogen we er niet op zinspelen.'

'Bart is zelf anders ook niet vies van een roddeltje,' mompelde Ella jaloers. Ze dacht aan wat haar deze week te doen stond: dingen inspreken over dansende kikkers en zingende maïskolven. Het was allemaal tijdelijk. Een noodzakelijke tussenstap. Er wachtten haar ongetwijfeld grote rollen. Daarvoor was ze in de wieg gelegd. Ze was nog jong genoeg, het kon nog allemaal.

Haar telefoon trilde. Een bericht van Bart: 'Els, kom om 15u even bij me langs op kantoor. Wij hebben een en ander te bespreken.' Knarsetandend keek Ella omhoog, naar het raam van Barts kantoor.

'Kom!' riep Kato uit, terwijl ze fluks van het bankje sprong. Haar bruine krullen dansten. 'Werk aan de winkel!' Ze trok Ella

aan haar mouw. ‘Ik moet mijn tekst nog instuderen en ik wil dat jij ervoor zorgt dat Otto uit het script geschreven wordt. Jij kent toch iemand van de scenaristen? Kun je hem er niet van overtuigen om de verhaallijn te veranderen zodat ik een nieuwe, knappe acteur als tegenspeler krijg?’

Ella dacht aan de leeuwentemmer, de postbode en de matroos die sinds haar komst al de revue waren gepasseerd. ‘Misschien een brandweerman? Dat zien kleine jongetjes graag.’

Even had Ella te doen met Otto. Toen dacht ze aan wat haar moeder haar van kinds af aan herhaaldelijk had ingeprent: mannen hebben het zoveel makkelijker in het leven, ze verdienen het om gebruikt te worden.

2.

Het schemerde al toen Ella zich naar de fietsenstalling van Bam-bam repte en daar ongeduldig haar slot losmaakte. Op een dak-rand zong een eenzame merel. Ze fietste de straat op, ontweek het openklappende portier van een taxi, negeerde de beklem-mende verlatenheid van deze slecht verlichte stadswijk – waar mensen enkel kwamen om te werken, waar geen koffiebars wa-ren, slechts kantoren, waar de stoepen werden afgesleten door balorige yuppen. Het begon te regenen. Ella's spijkerbroek werd koud en kleverig. Vanbinnen kookte ze. Ze trapte harder, de ene straat in, de andere uit, tot ze hijgend haar eigen verpieterde buurt bereikte.

Daar zochten verschillende auto's tevergeefs een parkeerplaats. De vuilnisbakken stonden op de stoep, de ene na de andere, keu-rig in het gelid. Ella reed de oprit naast het kleine voortuintje van haar wooncomplex op. Zoals gewoonlijk spuugde ze naar de tuinkabouter van haar onderbuurvrouw – een alleenstaande zestiger met een voorliefde voor vitrages – die wezenloos voor zich uitstaarde, vissend in een meertje van afbladderend cement.

Het licht achter het aluminium raam van haar kleine ap-partement op de eerste verdieping, dat ze met haar vriend Jan bewoonde, brandde.

Ella snokte de voordeur van het inkomhalletje open en smeed in de gang haar fiets tegen het gescheurde behang. Ze worstelde met haar natte sjaal en rende de trap op, haar woedende stappen gedempt door het versleten tapijt.

‘Ik háát Kato!’ riep ze uit toen ze de deur van het appartement hardhandig openzwaaide.

Verontrust stak Jan zijn hoofd om de hoek van de keuken-deur. Hij had een schort om. ‘Heeft ze weer...?’

Heftig knikte Ella van ja. Haar ogen spuwden vuur. ‘Dit keer vond ze het nodig om Bart wijs te maken dat ik labiel ben. Hij heeft me vanmiddag bij zich geroepen en gevraagd of het klopt dat ik zware medicatie slik.’

‘Medicatie?’

‘Lithium. Bart had een potje pillen gevonden en Kato heeft gezegd dat die van mij waren. Hij vreest nu dat het me afvlakt als actrice.’

‘Die meid voelt zich door jou bedreigd,’ zei Jan. ‘Ze weet dat jij meer talent hebt en wil verhinderen dat er een *Hela Ella!* komt.’

Ella’s donkerbruine ogen lichtten op. Eén moment leek ze de naam van haar eigen show te proeven. Toen haalde ze alsnog moedeloos de schouders op. ‘Het is gewoon zo oneerlijk. Telkens wanneer ik wat geloofwaardigheid heb opgebouwd, maakt Kato het weer kapot.’

‘Maar,’ zei Jan met opgeheven vinger, ‘daarna zorgt ze ervoor dat je een nieuwe kans krijgt. Dat moet je haar toch nageven, lief.’

‘Ze speelt met me, Jan! Als een kat met een muis.’

‘Kom,’ wenkte hij haar sussend, ‘ik heb lasagne gemaakt.’

Ella trok haar jas uit en gooide hem over een stoel. Ze stroopte de natte spijkerbroek af, schoot haar voeten in Jans oude pantoffels en liep in haar trui en slipje achter hem aan de keuken in.

‘Kato is een film aan het opnemen,’ ging ze verongelijkt verder terwijl ze aanschoof en Jan een dampende portie op haar bord liet scheppen. Haar haren dropen van de regen. Ze wierp hem van onder haar donkere wenkbrauwen een doordringende blik toe. ‘In een kasteel.’

‘Ah.’

‘Een groot kasteel van een rijke producer, Dorian van Dijk. Ken je die?’

‘Nooit van gehoord,’ zei Jan. Hij reikte Ella een geruite keukenhanddoek aan.

‘Steenrijke vent. Leent z’n kasteel gratis uit als decor omdat hij het geld niet eens nodig heeft!’ Geërgerd wreef Ella met de doek over haar hoofd.

Jan schepte ook op voor zichzelf.

‘Ik heb hem gegoogeld. Hij lijkt sprekend op Gabriel Byrne. En hij heeft al een heleboel grote speelfilms op zijn palmares.’ Ze snoot haar neus in de vochtige handdoek. ‘Dus nu hoopt Kato natuurlijk dat ze door hem wordt ontdekt zodat ze een serieuze rol krijgt en doorbreekt bij het grote publiek.’

Jan grijnsde, rolde met zijn ogen. Ella negeerde het vliesje van een rode paprika dat op zijn voortand plakte.

‘Misschien...’ bedacht hij nadenkend kauwend, ‘moet jij ervoor zorgen dat je die Dorian ontmoet? Dan kun jij een onvergetelijke indruk op hem maken...’

‘Kato zou gek worden van jaloezie!’ Ella grijnsde nu ook. Plots werd ze ernstig. ‘Dat is nog niet eens zo’n gek idee. Het zou mijn grote doorbraak kunnen zijn...’

‘We zouden mijn ouders eindelijk kunnen terugbetalen...’ mompelde Jan hoopvol.

‘En ik zou jou aan hem kunnen voorstellen, en hij zou je een kans kunnen geven als scenarist!’ knikte Ella. ‘Hoef je nooit meer een letter voor die verdomde kutkookshow te schrijven!’

Terwijl achter hen de regen tegen het raam striemde, en het uitzicht op de daken vertroebelde, keken Jan en Ella elkaar doordringend aan. Dit was hun kans, beseften ze. Nu kon alles veranderen.

3.

‘Bart!’ riep Ella vastberaden toen ze hem door de gang van Bam-bam zag lopen. Ze haastte zich achter hem aan. ‘Bart...’

‘Nu niet, Emma,’ siste hij haar toe zonder om te kijken. Ach-ter hem flitsten de posters van hun meest succesvolle shows voorbij: *Hallo Kato!*, *Koekoek*, het filosofische varken *Francis Spek*, *Het Woud der Gewoontedieren* en *Boertje Bim*.

‘Maar ik moet je écht even spreken...’ Ze trok het onschuldige bloesje recht dat Jan en zij de avond ervoor hadden uitgezocht voor dit gesprek en stapte vastberaden achter Bart de lift in. Die drukte op het knopje van de tweede verdieping en wreef zenuwachtig door zijn rossige baard. De oude pet die hij altijd droeg – volgens Ella sliep hij zelfs met dat smerige ding – stond scheef op zijn hoofd.

‘Het gaat over Kato...’ zei Ella terwijl de lift omhoogging.

‘Geen tijd,’ bitste Bart. Hij stapte twee verdiepingen hoger de gang in, naar zijn privékantoor. Ella volgde hem naar bin-nen. Het was een ruim en licht vertrek, met een groot raam dat uitgaf op het naargeestige bruine gebouw aan de overkant. Aan de muren hingen drie abstracte werken: lege witte doeken met hier en daar een rode spat. Alleen een man zou zoiets ophangen, concludeerde Ella, die er nooit eerder was geweest; het zou een vrouw te veel aan maandverband doen denken.

‘Ik wil het nog even hebben over het gesprek dat we gisteren hebben gehad,’ zei ze.

Geërgerd keek Bart op, graaiend door een schuif van zijn

brede bureau. ‘Ik zeg toch dat ik geen tijd heb?’

‘Die medicatie. Dat potje lithiumpillen dat je me liet zien?’

Bart keek haar nietszeggend aan. Er viel een papier op het antracietkleurige tapijt. Hij bukte grommend om het op te pakken.

‘Zoals ik al zei: die waren niet van mij.’

‘Oké. Kan ik dan nu verder?’ vroeg Bart. ‘Ik heb nog een heleboel...’

‘Ik weet van wie ze wél zijn.’ Ella keek hem triomfantelijk aan. Tot nu toe verliep alles perfect volgens plan.

Bart hield het document omhoog, legde het op zijn bureau en overliep het met zijn wijsvinger. Ella zag de vochtige okselvlekken op zijn retrohemd. Waar haalde hij die potsierlijke dingen toch vandaan? Vast creaties van zijn vrouw. Die was een keer in het productiehuis verschenen met een bakfiets vol schreeuwerige kinderen met peentjeshaar. Er hingen plastic bloemen aan het stuur, de fietszakken hadden polkadots en mevrouw Bart – met een gebit als dat van een paard – droeg een rokje en jakje in een schreeuwerige jarenzeventigprint. Ze vergat zichzelf voor te stellen, maar wees onmiddellijk naar haar outfit en verklaarde trots: ‘Zelfgemaakt!’ Daarna was ze nooit meer bij Bambam langsgesproken.

‘Ik bedoel...’ ging Ella onverstoord verder, ‘waarom zou Kato zeggen dat die pillen van mij waren? Eerst was ik natuurlijk boos over die kwalijke leugen, maar...’

‘Verdomme Emma,’ zei Bart, die haar nu giftig aankeek. ‘Zeg wat je te zeggen hebt en ga dan ergens iets inspreken over een bloemkool of zo.’

Ella schraapte haar keel. ‘Die pillen zijn natuurlijk van Kato zélf. Ze heeft alleen maar gezegd dat ze van mij waren, omdat ze bang is dat de waarheid uitkomt. Begrijpelijk, want de pers zou er onmiddellijk op springen als ze wisten dat de geliefkoosde vriendin van alle Vlaamse kindertjes bipolair is.’

Bart staaarde haar ongelovig aan.

‘Manisch depressief, weet je wel? Een psychiatrische aandoening?’

Nu had ze zijn aandacht, ze wist het. ‘Kun je je de koppen in de roddelblaadjes al voorstellen, Bart? “Krankzinnige Kato! Wordt uw kroost opgevoed door een zottin?” Je begrijpt wel wat dat voor Bambam zou betekenen.’

Bart bleef uitdrukkingloos.

‘Nu...’ Ella schakelde over op de vertrouwelijke toon. ‘Gelukkig weet nog niemand het. Alleen jij en ik...’

Hij trok één wenkbrauw op.

‘Maar we moeten er wel voor zorgen dat dat zo blijft.’

Bart nam haar van kop tot teen op, zweeg even en krabde in zijn baard. ‘Absoluut,’ besloot hij poeslief. ‘Je hebt helemaal gelijk. Fijn dat je me hierop hebt gewezen, Emma.’

‘Het is Ella.’

‘Ella.’

‘Nu dacht ik zo, Bart...’

‘Ja, Ella?’

‘Jullie draaien momenteel een film met Kato. Wat als zij op de set in een manie belandt? Of erger nog, depressief wordt? Dan weet geheid de hele ploeg het. De stap naar de pers is vlug gemaakt... Ik heb een vriendin die voor *Vermaard Vlaanderen* werkt en die...’

‘Maar ze slikt die pillen.’

‘Dat wéét je niet, hè. Misschien is Kato bang dat ze haar acteerprestaties afvlakken.’

Hij zweeg weer, pulkte aan het bloederige velletje naast zijn vingernagel. Ella probeerde er niet naar te kijken.

‘Wat als ik nu eens op die set ga werken? Opdat ik een oogje in het zeil kan houden. Bijsturen indien nodig. Jou verwittigen als het fout dreigt te gaan. Want een drukbezet man als jij heeft daar natuurlijk geen tijd voor. Je bent tenslotte geen babysit!’ Ze rolde met haar ogen.

‘Nee, dat ben ik inderdaad niet,’ mompelde Bart.

‘Geef me anders ook een rol in de film? Als haar hulpje of zo. Batman had toch ook een hulpje? En dan heb ik een goede reden om regelmatig met Kato op te trekken, samen onze tekst in te studeren, dat soort dingen...’

‘Goh...’ mompelde Bart, terwijl hij zijn blik opnieuw over haar gestalte liet glijden. ‘Het scenario is al geschreven, de rollen zijn reeds verdeeld.’ Hij zag dat Ella zo onschuldig mogelijk met haar wimpers probeerde te knipperen. ‘Fien heeft alle kostuums zelfs al gemaakt.’

‘Ik heb geen moeilijke maten,’ prevelde Ella, die nu onzeker begon te worden. ‘En ik leer snel tekst van buiten. Ik ben flexibel!’

‘Hm...’ bromde Bart. Hij krabde nog eens in zijn baard. ‘Flexibel...’

‘Avondwerk is geen probleem.’ Ella’s glimlach was welwillend.

‘Hm...’

‘En ik kan Fien zelfs helpen met de kostuums.’

‘Kun je zingen?’

‘Ik haal moeiteloos een hoge fa!’

Bart sloeg zijn armen over elkaar. ‘Ik kan je natuurlijk wel een kip laten spelen.’

‘Een kip?’

‘Pokkie. Die komt regelmatig met veel kabaal haar creatieve eieren leggen. Zuster Flora zou het doen maar zij focust zich liever op de muziek.’

Ella staaarde hem sprakeloos aan.

‘Dan moet je een verenpak aan. Beetje met je vleugels wapperen, kakelen... Kun je vast wel.’

‘Ik zie mezelf meer als een...’

‘Het is Pokkie of niets, Elsie,’ baste Bart nu ferm. ‘Als *Vermaard Vlaanderen* al zou ontdekken dat Kato aan de pillen zit, kan ik vast wel een sappiger verhaaltje verzinnen. Desnoods laat ik jou

ervoor opdraaien. Niemand weet wie jij bent, niemand is in jou geïnteresseerd. Het zou vlug oud nieuws zijn.'

Ella slikte.

'Pokkie dus?' vroeg Bart. 'Mooi. Ik laat Roosje het papierwerk in orde brengen voor de verzekering en zij zal je wel vertellen waar je morgen moet zijn. Spring dadelijk ook nog even binnen bij Flora, voor de liedjesteksten.'

Verslagen staarde Ella naar de neuzen van haar schoenen. Een kip? Wat gruwelijk! Maar, prentte ze zichzelf in, het zou haar wel in de buurt brengen van Dorian van Dijk.

'Heb je een auto?'

'Mijn vriend heeft er een.' Voor zover je dat oranje hoopje schroot nog een auto mocht noemen.

'Zorg er maar voor dat je die de komende weken kunt lenen. En dan nu wegwezen, Elsie. Ik heb nog een heleboel te doen.' Hij wees naar de deur.

Teleurgesteld droop Ella af, haar voeten wegzinkend in het zachte tapijt. Toen ze naar de deurklink reikte, riep Bart haar na: 'O ja?'

Verslagen draaide Ella zich naar hem om. Bart stroopte de mouwen van zijn hemd op, nam zijn pet af, ging met één hand door zijn vette rode haar en grijnsde hooghartig. 'Ik was sowieso van plan om je de rol van Pokkie te geven.'

4.

Nadat Ella was binnengewipt bij het telkens weer schokkend ongezellige kantoor van Roosje Goossens – een vormeloze vrouw van vierenveertig, met muisbruin haar en een hoornen bril, die sinds jaar en dag de boekhouding en juridische belangen van Bambam voor haar rekening nam – trok ze naar de werkruimte van Zuster Flora, op de zolderverdieping van het productiehuis.

In de lift bestudeerde Ella haar eigen spiegelbeeld. Ze vouwde haar armen in een hoek, probeerde enkele kippenposes, kakelde voorzichtig. Onmiddellijk fronste ze. Dit had ze duidelijk nog niet onder de knie. Niet dat het haar deed wanhopen; op het conservatorium had Ella destijds voor haar ingangsexamen een pannenkoek moeten spelen, en was met verve geslaagd. Nu zou ze haar innerlijke kip ook wel leren *channelen*, ze moest haar gewoon nog vinden.

Toen de liftdeuren opengleden, leek de zolderruimte verlaten. Toch stapte Ella uit en riep Flora's naam. Haar stem werd gedempt door de schuimen eierdozen aan de schuine wanden van het zolderdak. Er kwam geen reactie. Ella zocht haar weg langs de vele instrumenten die er kriskras door elkaar stonden opgesteld – een harp, een ukelele, een doodgewone gitaar met fleurige franjes aan de stemknop. Ze liet haar vingers over de ivoren toetsen van een oude vleugelpiano glijden, liep langs een viool, een xylofoon, een melodica, tikte op de cimbaal van een drumstel, struikelde haast over een met parelmoer ingelegde accordeon en schopte per ongeluk tegen een stapel muzikaal

kinderspeelgoed: een plastic konijn begon onmiddellijk te gillen over een picknick.

Overall op de grond lagen partituren verspreid: zelfgeschreven, in potlood, met ezelsoren en hier en daar de bruine kring van een kop thee. Voor de zekerheid liep Ella naar het bureau van Flora, helemaal achterin bij het raam, waar haar computers en opnameapparatuur stonden. Het grote Applescherm was zwart. Op het bureau lag een geschreven, doorstreepte songtekst: ‘*Wie is dat leuke diertje daar?! Dat is Simon Sneeuwkalikoen/ En wat gaat Simon vandaag doen?! Weeral eten, spelen, dutjes doen!*’ Vast iets voor *Het Woud der Gewoontedieren*, dacht Ella. Eronder had Flora nog in snelle blokletters genoteerd: ‘*Francis Spek maakt kippensla op de boerderij/ Hij vraagt zich af: wat was er eerst, de kip of het ei?*’

Naast de tafel stond een microfoon opgesteld, maar toen Ella erop tikte, weerklonk er geen geluid. Het was duidelijk dat Flora hier al even niet meer was geweest. In de lift besloot Ella om meteen naar de kelder af te zakken, de werkruimte van Marc en Ludo, die daar in afzondering aan nieuwe afleveringen van *Koe-koek* werkten. Mogelijks was Flora daar wel – ze schreef immers regelmatig nieuwe deuntjes voor hun show.

Ella had hen meermaals met z’n drieën zien lunchen in de cafetaria en dat ging gepaard met jaloersmakende lachsalvo’s. Zelf kende ze de twee mannen nauwelijks, gezien die zich meestal ophielden in hun kelder en Ella daar nooit moest zijn.

Marc en Ludo waren ongetwijfeld de oudste medewerkers van Bambam: door Bart weggekaapt bij de vrt, toen die het destijds nog weinig succesvolle *Koe-koek* wilde stopzetten en het creatieve duo – de fossielen, zoals ze in de wandelgangen van de Vlaamse televisieomroep laatdunkend werden genoemd – met brugpensioen wilde laten gaan. Bart wist echter wat Marc en Ludo in hun mars hadden, bood hun een nieuwe kans en zag

hen samen met de remake van hun baby- en peutershow volkomen openbloeien. *Koekoek* groeide uit tot een gigantisch succes op Kadée-tv – de kinderzender van de VRT – en werd zelfs het financiële draagvlak van Bambam, waardoor het ook andere, meer experimentele kindershows als *Francis Spek* mogelijk maakte.

‘Het geheim,’ had Bart eens tijdens een vergadering tegen een misnoegde Roosje gezegd, die klaagde dat het elektriciteitsverbruik in de kelder torenhoog was, ‘is dat je Marc en Ludo alle ruimte moet geven om hun creatieve horizon te kunnen blijven verbreden.’

Dit hield in dat de beide mannen – getogen in de jaren zeventig en intussen halfweg de zestig, maar huiverig voor het leven als gepensioneerde – in hun kelder alles mochten doen wat ze wilden. En wat daar gebeurde konden hun collega’s wel ruiken tot in de trappenhal, maar er werd verder niet over gesproken. Het was slechts zaak ervoor te zorgen dat de klanten die bij Bambam kwamen, er geen lucht van kregen.

Toen de liftdeuren in de kelder opengingen, sloegen de marihuanadampen Ella onmiddellijk in het gezicht. Ze hapte naar adem en zocht in het halfdonker naar de contouren van Marc en Ludo.

Marc – met zijn Woodstock-T-shirt aan en kralenketting om, en een stropdas om zijn hoofd gebonden; de lange, grijze haren nonchalant los – blies een wolk rook uit en tekende op de computer een psychedelische bloem die om haar as draaide en langzaam in een krankzinnige paddenstoel veranderde. Ludo – gekleed in een van zijn eeuwige kaftans – floot tussen zijn tanden. ‘Peasj, man! Die isj écht goed,’ mompelde hij bewonderend. Zijn ogen groot, de pupillen verwijd.

‘Pfoe!’ riep Ella uit. ‘Wat is het hier warm!’

Geen van beiden draaide zich om.

Ze zette enkele passen naar voren en keek om zich heen: daar

was de kleine studio met het zachtblauwe achtergronddoek vol witte wolkjes, waar de opnames met spelende peuters en kleuters werden gemaakt – niet zelden zo verdoofd door de dampen dat ze, in plaats van ongehoorzaam rond te rennen en alles om te gooien, apestoned in de camera keken, met een dwaas glimlachje dat de ouders thuis als verlegenheid interpreteerden, iets wat hen telkens weer wist te ontroeren. Ernaast stonden de handcamera's die Marc en Ludo gebruikten wanneer ze op verplaatsing werkten in de zoo en daar dieren filmde voor *Koekoek*.

'Wat is het hier warm!' herhaalde Ella, nu iets luider.

Traag keek Marc op van het scherm. 'Trek... gerust iets uit,' mompelde hij, zonder bijbedoelingen.

'Ik vroeg me af of Flora hier was? Zuster Flora?'

Ook Ludo keek nu om. Hij glimlachte vol liefde naar haar. 'Wat heb jij toch... een sjerene uitsjtraling, Ella.'

'Ik moet Zuster Flora dringend wat vragen. Ik ga namelijk morgen acteren en ik moet het script nog lezen, mijn tekst en de liedjes instuderen.'

'Heb jij Flora sjoms gesjien... Marc?' vroeg Ludo lijsig.

Marc schudde langzaam het hoofd. 'Heb jij... haar dan gezien, Ludo?' vroeg hij op zijn beurt.

Die dacht even na. 'Misjchien wel... maar ik weet niet of dat gisjteren wasj, of vandaag.'

'Ze is hier... wel geweest,' zei Marc welwillend tegen Ella. Hij greep zijn gitaar en begon in het wilde weg te tokkelen. Ludo rolde traag maar trefzeker een zoveelste joint. 'Ik weet sjelvs niet of sje al is weggegaan...'

'Wel, dan kijk ik hier zelf wel even rond,' besloot Ella kordaat. Ze beende langs hen heen naar de deur op het einde van de kamer, waarachter licht leek te schijnen.

'Daar zal ze niet...' begon Marc, hoofdschuddend lachend. Maar Ella had de deur al opengetrokken en slaakte een kreet van verbazing. In een ruimte die tweemaal zo groot was als het werk-

gedeelte van Marc en Ludo, prijkten lange rijen hennepplanten onder felle spots. Aan het lage, gewelfde plafond van de kelder hingen bovendien grote trossen te drogen. Meteen was duidelijk waarom het zo warm was in de kelder. Ella deinsde achteruit, draaide zich om en duwde de deur met een klap weer dicht.

‘Dat stimuleert... onze verbeeldingskracht,’ verklaarde Marc, die Ella’s vertrokken gezicht zag, zijn gitaar opzijzette en vriendelijk glimlachend, met uitgestrekte handen als een Jezusfiguur, op haar af kwam. ‘Het is... voor eigen gebruik.’

Ella knikte. Ze was gechoqueerd – vooral ook omdat Bart dit blijkbaar toeliet – maar wilde niet kleinburgerlijk overkomen op de helden van Bambam. Verbouwereerd stond ze Marc toe haar te knuffelen. Zijn ruige baard kriebelde tegen haar voorhoofd, de kralenketting liet een afdruk na op haar wang. Hij rook naar patchoeli en oud zweet.

‘Jij bent ook altijd sjuper welkom, hè...’ zei Ludo die genietend zijn armen om Marc en Ella heen sloeg, ‘als je vasjtsjit op... artisjtiek vlak.’

‘Bedankt,’ murmelde Ella met een klein stemmetje. ‘Echt.’ Ze hoestte. ‘Dan ga ik nu maar weer eens naar boven, kijken of Zuster Flora daar soms is.’

‘Kijk meteen eensj of ik daar ook niet ben,’ grijnsde Ludo. Marc kreeg een lachstuip.

Geïrriteerd maakte Ella zich los uit de klamme omhelzing en snelde naar de liftdeuren. Op het bureau van Marc en Ludo meende ze een grote kom vol snoepjes voor de peuters te ontwaren; kleine witte tabletjes met piepkleine rode hartjes erop.